

admetre conjuntament *rebotre* i *rebotir* però potser és només, o sobretot, perquè no admeten el participi *rebotut*: «per més que procurava estrebar-se bé, amb els colzes, a cada punt es sentia *rebotit* d'un costat a l'altre, amb ressalts més terribles perquè la vista no els podia controlar», id., *La Mort de Joan Apòstol* IV, p. 70; «el cel estava negre com gola de llop i el vent els *rebotia* per la cara com un ruixim de boira», id. (*Silèni*, VIII, 111, i ja en *Presons Im.*, p. 108), però sense gaire diferència de sentit usà també *rebotar*: «la meua companya --- vosaltres mai ho sabreu els que no l'heu rebut aquest abraç en la vostra joventesa, al temps que la saba *rebóta* més valenta a dintre del cor» (*Presons Im.*, 80). *Rebotant*, JoCastelló, *Rond. Eivissenques*, 45.

Molt freqüent en el Rosselló *anar* o *venir a rebótre* per 'a parar': a Tuïr, a Vilanova de la Ribera, «còrrecs, recs i camins que van a *rebotre* a ---», cf. encara *rebot* en Saisset, *Catalanades*, p. 175; Belv. solament registra *rebotir* «donar segon salt o bot un cos per la major forsa o resistència que troba en altre en què toca; exir en fora, *resaltar*», junt amb *rebotar* (la pilota), v. tr., i *rebot de la pilota*, «repercussió d'un cos que pega en altre més dur»; Lacav. *rebotir* i *rebot*, mentre que el DTorra (1640-1757) només admet encara *rebotar la pilota*; i oc. ant. *rebotar* «re-pousser», *rebot* «galet»; *rebot* Jq. Ruyra, MGadea (*AlcM*).

CFT.: *Botabiel. Botacamins. A botacanals*, més aviat que un simple cpt. de *botar* sembla ser un encreuament de *a bots i barrals* amb una locució *ploure a canals*. *Botafoc*, calc del fr. *boutefeu* [1324]: especialment valencià (i eivissenc); figt. 'home audaç o buscarens' (a la gent d'Alfàs els diuen *els botafocs*, o els *palafocs* els dels pobles veïns, «perquè tenien fama de molt valents», 1963). *Botafora*:¹² no estan ben estudiades les relacions entre aquesta forma i els sinònims (o quasi-sinònims) *botavara*, *botalada* i algun altre; de tota manera és segur que *botafora* és alteració fonètica de *botafora*, i que *botaló* és sinònim de formació antiga i en part independent; i molt probable que *botalada* resulti d'una alteració d'aquest per encreuament amb un dels altres; i és més probable que *botavara* tingui caràcter més secundari que *botafora* (que sembla ser tan primitiu com *botaló*), i següentment resulti d'una modificació per etim. pop. castellana, natural pel fet que la cosa consisteix realment en una *vara* o perxa.

Botaló,¹³ mot nàutic provinent de l'Atlàntic, junt amb port. *botaló*, cast. antiq. id. (avui alterat com a *botalón* [1675] en cast.): en cast. es documenta copiosament des de 1538, en tot aquell segle i el següent: en cast. i port. és compost de la frase *bota a ló* 'tira cap a sobrevent'; port. [S. XVI] i cast. *lo* ([1587] o *loo*)¹⁴ 'sobrevent' és manlleu del fr. *loj*,¹⁵ que provenia de l'esc. ant. *lôj* (el cast. *barlovento* 'sobrevent' és també un compost de *lo*, en la forma de *barló*, alteració del fr. *venir par lo*); veg. més detalls en DCEC I, 500b i 404.

Bota-selles, calc del francès *boute-selle* [S. XIV]

(també imitat pel cast. *botasilla*, 1705), però aquest no és pas més genuí que el català, com ho mostra ja el fet que primer es digué en cast. *botasela*, 1595-1794, i l'altre sorgí com a neologisme purista en l'S. XVIII.

Botavant, va ser de primer una mena d'arma, a manera de llançó o coltellàs [1399, inv. rossell.: «quatre lances antigues, una glavio, alias *botavants*»], d'on passà a designar un tallant de ferrer per rebaixar la pota en ferrar-la [1504], mot calcat pel cast. *pujavante* [1580] i gascó *bouteavant* [en el Gers, 1747, 1759, Polge, *MélPhilGers.*, 1964, 6], des d'on passà inclús al fr. mj., si bé allí, interpretat com a *boutevent*, apareix *boutavent* en Rabelais;¹⁶ i 'perxa ferdada d'abordatge' [1780, *AlcM*]; després divulgat sobretot en la frase *anar* o *enviar al botavant* [Em. Vilanova, Guimerà] i semblants; *botavantada*. *Botavira* «cap que es passa pel voltant d'una pipa, canó o altre objecte que roda sobre corrons» (1868, *SLitCosta*).

¹ En aquest mot no passa d'expressar la percussió, fos quin fos després el resultat per a l'orella. —

² D'ací, després, més material, «bordó de dos *bots*: *haec sudes*», OPOu, *ThPu.*, 1575, p. 173, parlant dels bordons de llances i espases. —

³ En particular notem *botar foc* pel cat. central *calar foc*: aquell entre nosaltres és de les rodalies de Lleida, Tarragona i Ebre, i País Valencià; Aràbia, *Misc. Folklorica*, p. 172, ja l'anota com a propi de la comarca Tortosa-Ebre. — ⁴ Els infinitius bascos són quasi sempre en *-i* o en *-tu*, grups tots dos nombrosíssims; els en *-tu* són sovint d'entrada recent, o bé d'antiguitat mediocre o no molt gran; tots els més vells i inequívocament genuïns figuren entre els en *-i*; en *-a*, només hi ha *bota* i *atera* 'treure', importants tots dos i no recents (*atera* d'origen també problemàtic, qui sap si parent del romànic ATTRAHERE o del fr. *attirer*), cosa que solament pot bastar com a indicati que *bota* no és d'entrada gaire moderna, però no com a prova d'aborigenisme. —

⁵ Inútil en canvi fer cas de les pensades frívoles i acrítiques que sol publicar en etimologia el professor Harri Meier. — ⁶ Molt freqüent en ell, que ens forneix gran varietat d'exs.: «un glop d'aquell vici ranci de les vinyes velles, que fa *botre* la sang més valenta sota la post del pit», *Cartes d'un Visionari*, XIV, § 58, p. 270; «l'instint de conservació --- el feia *botre* d'impaciència, amb perill d'esbotzar la bossa d'espart o d'esgavellar l'entrellat ---», *Prometeu*, cap. 11, i, p. 184; «propens --- a l'abstracció, sempre a punt de *botre* del fet a la llei, dels substantiu al verb, de la cosa a la idea», ib. cap. 3, p. 64 «calia destruir la resclosa o fer *botre* la societat per damunt, a còpia d'espuatar-la amb el sofriment», ib., cap. 10, ii, p. 171. Com es veu pels seus exs. i els altres citats, el matis constant és el de salt brusca i impetuós, cap amunt, sovint amb un caràcter de cosa irresistible. — ⁷ Que *botre* sigui una forma de *botar* innovada per influència de verbs vagament afins, com *batre* o *fotre*, tot i que reconec que algun suport s'hi podria aportar a base